

Energimarknadsinspektionen
Via e-post
diariet@ei.se

PiteEnergi Elnäts ansökan om höjd spänningsnivå för nätkoncession

Komplettering av ansökan

PiteEnergi Elnät AB (PEEAB) vill härmed komplettera ansökan i enlighet med Energimarknadsinspektionens begäran.

- Ei vill att ni utvecklar ert resonemang kring tids- och kostnadsbesparing och lämnar en redogörelse över vilka potentiella besparingar ni ser om ni får den här nya koncessionen med högre spänning. Redogörelsen bör innehålla en beskrivning av vad ni kommer att tjäna tid och pengar på, men vi vill även att ni försöker kvantifiera detta. Kvantifieringen kan utgå från några exempel och vara på en övergripande nivå.

PEEAB vill inledningsvis framhålla att, för åtgärder som innebär uppförande av helt nya 40 kV ledningar i nya skogsgator, förväntar sig bolaget ungefär lika omfattande tillståndsprocess vid områdeskoncession (MB 12:6), som vid linjekoncession (ellagen 2. kap.). I sådana fall bedömer PEEAB därmed att en områdeskoncession med höjd spänning, skulle innebära en måttlig tids- och kostnadsbesparing.

De åtgärder som PEEAB ser framför sig i 40 kV nätet de närmaste 10-15 åren är dock av helt annan karaktär. Bolagets plan (se ansökan avsnitt 6.2) för utvecklingen av 40 kV nätet, domineras helt av förnyelse av befintliga ledningar i samma sträckning som tidigare. De nya (tillkommande) 40 kV ledningar som planeras, är i flertalet fall mycket korta och omfattningen totalt är begränsad. I samtliga fall avses nya ledningar byggas direkt invid befintliga ledningar.

Mot bakgrund av att de åtgärder PEEAB planerar för 40 kV nätet de närmaste 10-15 åren bedöms ha en mycket begränsad påverkan på natur, miljö, omgivning och motstående intressen, förväntar sig bolaget betydande tids- och kostnadsbesparingar med en höjd spänning för områdeskoncessionen. Detta eftersom beslutsunderlaget och tillståndsprocessen vid MB 12:6 lättare kan anpassas till de specifika förutsättningarna i varje enskilt ärende; dess omfattning, komplexitet och påverkan.

PEEAB bedömer också att 2-3 av projekten i planen inte väsentligt kommer ändra naturmiljön, dvs inte ens kommer att erfordra något samråd enligt MB 12:6. Det kan vidare förväntas att vissa justeringar av 40 kV nätet för Norrbotniabanan är av samma karaktär, exempelvis en korsande 40 kV luftledning som ändras till jordkabel under banvallen.

PEEAB menar således att prövningen för linjekoncession enligt ellagen 2 kap inte är ändamålsenlig för de åtgärder bolaget har i sin plan. Ansökan/beslutsunderlag samt myndighetsprövning för

exempelvis en kort ny jordkabel över en åker eller inom industriområde, blir inte markant mindre omfattande än för en helt ny betydligt längre luftledning genom skogs-/naturmark. Flertalet moment i processen för linjekoncession måste ändå genomföras på likartat sätt.

Med en höjd spänning för områdeskoncessionen förväntar sig PEEAB bland annat följande fördelar, för bolaget självt och samhällsekonomiskt.

- Minskad egen kostnad för bolaget, för framtagande av komplett beslutsunderlag och ansökan, och vidare arbete fram till beslut från myndighet. Här avses både konsulter och arbetstid för egen personal.
- Minskad kostnad för handläggning (beslut) hos myndighet
- Minskad ledtid för bolagets framtagande av komplett ansökan, och minskad ledtid för handläggning (beslut) hos myndighet. Totalt minskad ledtid för tillståndsgivningen skapar samhällsekonomisk nytta i form av exempelvis:
 - Leveranskvalitet i elnätet kan förbättras i en högre takt, genom att PEEAB snabbare och effektivare kan förnya äldre 40 kV ledningar, samt komplettera 40 kV nätet med redundans där så saknas. Avbrottstiderna vid fel kan då förkortas och fler planerade underhållsarbeten på 40 kV ledningar och i stationer kan utföras helt utan kundavbrott.
 - PEEAB kan snabbare agera på förändrade behov inom området och upp till sökt spänningsnivå. Möjligheten för framtida nya kunder att ansluta inom rimlig tid kommer att förbättras genom en förkortad tillståndsprocess.
 - Ledtiden för de omfattande anpassningar av 40 kV nätet som Norrbotniabanan kommer att utlösa, förkortas avsevärt. Skulle tillståndsgivning för dessa anpassningar ske genom linjekoncession, är risken betydande att Trafikverkets byggnation och tidplan påverkas med stor samhällsekonomisk kostnad som följd.

PEEAB har, för de åtgärder som ingår i bolagets plan (ansökan avsnitt 6.2), försökt estimerar besparingen i *ledtider* samt besparingen i *bolagets egna kostnader*. Beräkningarna resulterar i följande besparingar per ärende/projekt och totalt för projektportföljen.

	Linjekoncession	Områdeskoncession	Besparing
Snitt ledtid per ärende Ansökan	9,7 mån	1,2 mån	8,6 mån
Snitt ledtid per ärende myndighet/beslut	9,7 mån	1,9 mån	7,8 mån
Total ledtid per ärende	19,4 mån	3,1 mån	16,3 mån
Total ledtid hela projektportföljen	252 mån	40 mån	212 mån
Snitt kostnad per ärende för PEEAB, för ansökan och fram till myndighetsbeslut	520 tkr	67 tkr	453 tkr
Total kostnad hela projektportföljen	6 760 tkr	870 tkr	5 890 tkr

Tabell. PEEAB:s estimering av besparingspotential vid områdeskoncession med höjd spänning.

Besparingar avseende Norrbotniabanan är ej inräknade, då antalet ärenden och omfattning är okänt.

Övrig kostnadsbesparing, exempelvis det samhällsekonomiska värdet av förkortade ledtider och minskade kostnader för handläggning hos beslutande myndigheter, är ej beaktat.

Hur PEEAB har räknat

Ledtider

Estimeringen har tagit utgångspunkt i erfarenheter från PEEAB:s ärenden om 40 kV linjekoncessioner de senaste cirka 10 åren. Fem (5) tidigare ärenden har studerats. (Två avvikande ärenden har inte beaktats, varav det ena avsåg 2,9 km jordkabel och hade en total ledtid om 79 månader).

Kategori	Antal ärenden	Tot antal km	Ledtid Ansökan (mån per ärende) Medel	Ledtid Beslut (mån per ärende) Medel	Ledtid Totalt (mån per ärende) Medel
Förnyelse av förfallna linjekoncessioner	4	70	12,3	11,8	24,1
Ny linjekonc för ny jordkabel	1	2	9,2	11,5	20,8
Totalt/medel	5	14,4	11,7	11,8	23,4

Total ledtid för dessa ärenden var således i snitt 23,4 månader, ganska jämnt fördelat på framtagande av ansökan respektive handläggning hos myndighet.

PEEAB har baserat på ovanstående data, och ett antagande om ett "startvärde" på 8,5 månader, tagit fram en approximation:

Ledtid Ansökan = 8,5 månader + 0,22 månader per km.

Ledtid Beslut = 8,5 månader + 0,22 månader per km.

I nästa steg har PEEAB applicerat denna formel på de åtgärder som ligger i bolagets "projektportfölj" för framtiden, vad gäller att estimerat ledtider för ett förfarande med Linjekoncession.

Slutligen har följande antaganden gjorts angående förkortade ledtider vid områdeskoncession

- PEEAB:s ledtid för framtagande av ansökan bedöms förkortas med 85%
 - I tre projekt bedöms inget samråd MB 12:6 erfordras
- Ledtid för handläggning/beslut hos myndighet bedöms förkortas med 75%

Bolagets kostnad för framtagande av Ansökan och fram till beslut för myndighet

PEEAB:s historiska kostnader för framtagande av ansökningar om linjekoncessioner och fram till myndighetsbeslut, går inte att fastställa. Dels har bolaget bytt ekonomisystem, dels har kostnaderna inte bokförts på projektnivå.

Utgångspunkten är i stället ett erfarenhetsmässigt antagande om ett startvärde på 300 tkr för framtagande av en ansökan om linjekoncession och vidare arbete under myndighets handläggning. Därtill ett tillägg om 40 tkr per km ledning som ärendet avser. Dessa parametrar har applicerats på bolagets planerade projektportfölj.

Nästa antagande är att vid områdeskoncession, kan PEEAB:s kostnad reduceras i samma utsträckning som ledtiden, dvs med 85%.

- Ni framför att ni avser att ha dialog och/eller samråd med berörda samebyar inför byggnation av nya ledningar.
 - Ei vill att ni beskriver hur ni planerar att genomföra samråd/dialog och ge exempel på vad det kan resultera i form av hänsynsåtgärder m.m. (d.v.s. för att minska eventuell påverkan för rennäringen).

Flertalet av de åtgärder som sker inför byggnation av nya ledningar berör dialog och kommunikation. För att säkerställa god dialog och tillräcklig informationsspridning i projekt kommer PEEAB upprätta en kommunikationsplan som inte enbart gäller samebyar utan även andra intressenter, sakägare och berörda. Enligt tidigare efterfarenheter anser PEEAB att dialog och samråd bäst och mest effektivt sker direkt med berörda samebyar i det specifika fallet. Beroende på åtgärd kan information och samråd ske via möte, mejlkontakt eller i okomplicerade ärenden kan det ske enbart via telefon.

Om riksintresse för rennäringen bedöms påverkas ska samråd ske med sametinget.

De hänsynsåtgärder som kan bli aktuella vid samråd är, utöver vad PEEAB redan angivit i Ansökan kapitel 8.3 "Generella hänsynsåtgärder", följande exempel:

- Anpassning av upplagsytors placering, sträckning av bygg- och tillfartsvägar med mera.
- Anpassning av tidpunkt för PEEAB:s uppförande av ny ledning, i det fall berörd sameby anser att de negativt skulle kunna påverkas.
- Anpassning av sträckning av ny ledning A till B, kan ske om det finns beaktningvärda skäl som överväger andra motstående intressen.

Vid dialog kan andra hänsynsåtgärder som framförs från berörd sameby bli aktuella.

- Området berör flera riksintresseområde för rennäringen.
 - Kommer ni att vidta några särskilda hänsynsåtgärder vid byggnation och drift för att minska eventuell påverkan inom riksintressen, alternativt förklara varför det inte är aktuellt att vidta ytterligare åtgärder inom riksintresseområde för rennäringen.
 - Hur ställer ni er till att samråda/ha dialog med Sametinget vid ledningsprojekt som påverkar riksintresse för rennäringen?

PEEAB kommer så långt som möjligt försöka planera så att riksintresse för rennäringen inte påverkas av bolagets åtgärder. Som nämns ovan så kommer PEEAB samråda med sametinget om riksintresse för rennäringen bedöms påverkas.

- Ni skriver att ni ska kontakta berörda samebyar vid större underhållsåtgärder.
 - Ge exempel på, och förklara vad ni menar med större underhållsåtgärder.

Exempel på större underhållsåtgärder är följande:

- Utbyte av en stor andel stolpar på en ledning 12–52 kV. (För luftledning 0,4 kV med stor andel utdömda stolpar ersätts i stället ledningen av jordkabel längs väg).
- Breddning av skogsgata för luftledning 12–52 kV vars skogsgata historiskt inte underhållits enligt god teknisk praxis. Detta är i nuläget ovanligt, då PEEAB under de senaste 15–20 åren i en riktad satsning förbättrat underhåll av ledningsgator och åtgärdat de flesta skogsgator som inte håller rätt bredd.

- Ni anger att ni inte motsätter att Ei föreskriver ett villkor om att ni för konstruktionsspänning 12-52 kV ska samråda med berörda samebyar.
 - Vänligen förklara och motivera varför ni angett spannet 12-52 kV och inte 0,4–52 kV.

Det PEEAB angett i ansökan avseende särskilt villkor kopplat till rennärigen, är följande:

PEEAB motsätter sig inte att Ei föreskriver ett villkor om att PEEAB – för konstruktionsspänning 12-52 kV – ska samråda med berörda samebyar, inför byggnation av nya ledningar och ändringar av befintliga ledningars sträckning.

PEEAB anser således att lågspänningsledningar (0,4 kV) inte ska omfattas, och detta av bland annat följande skäl:

- Lågspänningsledningar förläggs numera nästan uteslutande som jordkabel. Uppförande av ny luftledning (ALUS) sker numera ytterst sällan, och de gamla luftledningarna (ALUS, blanktråd) ersätts succesivt av jordkabel.
- Lågspänningsledningar förläggs huvudsakligen längs vägar – i stadsmiljö, i tätorter och byar, i detaljplanerade områden, eller i vart fall inom sammanhållen bebyggelse. Samt som servisledningar till och över kundernas tomter. I dessa miljöer förekommer normalt inte renar.
- I princip alla lågspänningsledningar förläggs 1 maj – 30 september, det vill säga under den tid då renar enligt Rennäringslag (1971:437) inte ska vistas i det område som PEEAB ansökan avser.

PEEAB anser mot bakgrund av ovanstående att ett särskilt villkor omfattande lågspänningsledningar är obehövligt, och att det dessutom vore orimligt betungande både för PEEAB och för berörda samebyar.

Utöver vad som anförts ovan hänvisar PEEAB till vad bolaget anført i sitt bemötande (2026-01-30) avseende protokollet från Ei:s konsultation den 2025-11-12, se bilaga 1.

Med vänlig hälsning
PiteEnergi Elnät AB

Lennart Nilsson och Kristina Söderberg

Bilagor:

Bilaga 1 Bemötande av konsultationssynpunkter

Bilaga 2 Översiktskarta 40 kV